

Національний банк України

Фінансова звітність **за 2000 рік**

м. Київ, вул. Інститутська, 9

НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ

Фінансова звітність та аудиторський висновок

31 грудня 2000 р.

НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ
ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ ТА АУДИТОРСЬКИЙ ВИСНОВОК

Зміст

Аудиторський висновок

Баланс	1
Звіт про прибутки та збитки.....	2
Звіт про рух грошових коштів.....	3
Звіт про зміни у власному капіталі.....	4

Примітки до фінансової звітності

1	Основна діяльність.....	5
2	Основа підготовки та форма представлення фінансової звітності.....	6
3	Основні принципи бухгалтерського обліку.....	7
4	Вплив економічної ситуації в Україні на фінансову звітність НБУ.....	12
5	Вимоги до МВФ.....	12
6	Кошти та депозити в іноземній валюті.....	13
7	Державні цінні папери.....	13
8	Кредити, надані Уряду.....	15
9	Кредити, надані комерційним банкам та іншим позичальникам.....	16
10	Нараховані процентні доходи.....	17
11	Основні засоби.....	18
12	Інші активи.....	18
13	Гроші, випущені в обіг.....	19
14	Заборгованість перед МВФ.....	19
15	Кредити, отримані НБУ.....	20
16	Депозити вітчизняних банківських установ.....	20
17	Бюджетні рахунки та рахунки інших клієнтів.....	21
18	Нараховані процентні витрати та інші зобов'язання.....	21
19	Грошові кошти та їх еквіваленти.....	21
20	Чистий процентний та дисконтний дохід.....	22
21	Комісійні доходи та витрати.....	22
22	Інші операційні доходи.....	23
23	Загальні, адміністративні та інші операційні витрати.....	23
24	Резерви на покриття збитків.....	23
25	Управління фінансовим ризиком, географічний аналіз та валютний ризик.....	24
26	Процентний ризик та ризик ліквідності.....	26
27	Умовні та інші позабалансові зобов'язання і похідні фінансові інструменти.....	27
28	Справедлива вартість фінансових інструментів.....	29
29	Операції з пов'язаними сторонами.....	31
30	Концентрація активів та зобов'язань.....	31
31	Вивірка суми чистих іноземних активів, відображених у фінансовій звітності, із сумою Чистих міжнародних резервів.....	31

АУДИТОРСЬКИЙ ВИСНОВОК

Членам Ради та Правління Національного банку України

Відповідальність членів Правління та аудиторів

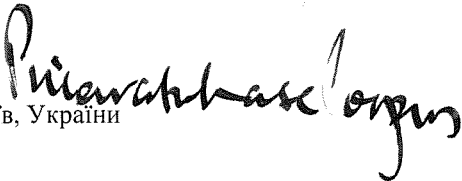
1. Ми провели аудит поданого нижче балансу Національного банку України ("НБУ") за 31 грудня 2000 року, а також відповідних звіту про прибутки та збитки, звіту про рух грошових коштів та звіту про зміни у власному капіталі за 2000 фінансовий рік. Керівництво НБУ несе відповідальність за підготовку зазначеної фінансової звітності, викладеної на сторінках 1-31. Ця фінансова звітність була підготовлена у відповідності до облікової політики, прийнятої Правлінням НБУ згідно до Закону України "Про Національний банк України" і описаної у Примітках 2 та 3 до фінансової звітності.
2. Члени Правління відповідають за підготовку та подання фінансової звітності НБУ. Члени Правління відповідають також за ведення облікових записів у відповідності до законодавства України, на основі яких було складено цю фінансову звітність. Також Правління відповідає за збереження активів НБУ, що передбачає здійснення відповідних заходів для попередження випадків зловживань, порушень законодавства та правил бухгалтерського обліку. Ми відповідаємо за надання висновку щодо цієї фінансової звітності на підставі проведеного нами аудиту.

Підстави для формування аудиторського висновку

3. Ми проводили аудит у відповідності до Міжнародних Стандартів Аудиту. Ці стандарти вимагають від нас планування і проведення аудиту таким чином, щоб одержати достатнє підтвердження щодо відсутності суттєвих помилок у фінансовій звітності. Аудит включає вивчення, на основі тестування, свідчень, які підтверджують суми та розшифровки у фінансовій звітності. Аудит включає також оцінку основних розрахунків та висновків, здійснених членами Правління у процесі підготовки фінансової звітності, а також відповідності облікової політики обставинам, у яких працює НБУ, послідовності її застосування та адекватності розкриття інформації.
4. Ми планували і проводили наш аудит таким чином, щоб отримати всю інформацію та пояснення, які ми вважали необхідними для того, щоб забезпечити достатню впевненість щодо відсутності у фінансовій звітності будь-яких суттєвих помилок. При формуванні висновку ми також оцінювали загальну адекватність подання фінансової звітності; основи підготовки звітності описані в Примітках 2 та 3 до фінансової звітності. Ми вважаємо, що проведений нами аудит надає достатні підстави для формування висновку.

Висновок

5. Ми вважаємо, що фінансова звітність, в усіх суттєвих аспектах, була належним чином складена для відображення фінансового стану НБУ за 31 грудня 2000 року та результатів його діяльності за 2000 фінансовий рік у відповідності до облікової політики, викладеної у Примітках 2 та 3 до фінансової звітності.

6. Не вносячи застережень до нашого висновку, ми хотіли б привернути увагу до Примітки 4 до фінансової звітності, в якій описується вплив сучасних економічних умов в Україні на фінансову звітність НБУ. Більша частина активів НБУ складається із заборгованості з боку Уряду України. У зв'язку, в основному, з бюджетними обмеженнями, яких зазнає Уряд України, більша частина боргів Уряду була реструктуризована на більш довгострокові боргові інструменти. Як описано більш детально у Примітках 2 та 3, для цілей цієї фінансової звітності в 2000 році НБУ створив резерви стосовно кредитів, наданих Урядом, відповідно до вимог чинного законодавства. Проте, ці резерви є недостатніми для зменшення цих залишків до оціночної вартості, яка буде відшкодована. Крім того, НБУ не створював резервів для відображення постійного зменшення вартості державних цінних паперів. Відповідно, коригування залишків заборгованості з боку Уряду для зменшення їх балансової вартості до суми, що буде відшкодована, були проведені не в повному обсязі. Якщо б НБУ готував фінансову звітність у відповідності до Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку, то було б необхідно створити значні додаткові суми резервів. Оцінка справедливої вартості фінансових інструментів наведена в Примітці 28.

м. Київ, України

28 квітня 2001 р.

НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ

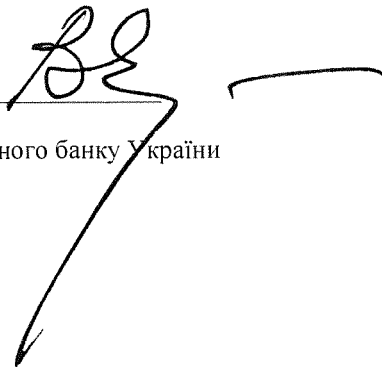
ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ

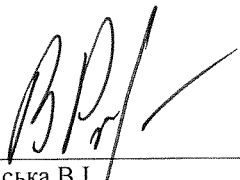
БАЛАНС ЗА 31 ГРУДНЯ 2000 Р.

(Підготовлений у відповідності до Приміток 2 та 3, складений в мільйонах гривень)

	Прим.	2000 р.	1999 р.
Активи			
Монетарне золото		672	246
Вимоги до МВФ	5	11 068	10 154
Кошти та депозити в іноземній валюті	6	6 827	5 824
Довгостроковий депозит у вітчизняному банку		591	489
Державні цінні папери	7	10 126	9 631
Кредити, надані Урядом	8	10 657	9 743
Кредити, надані комерційним банкам та іншим позичальникам	9	306	537
Нараховані процентні доходи	10	42	113
Основні засоби	11	1 138	991
Інші активи	12	825	575
Всього активів		42 252	38 303
Зобов'язання			
Гроші, випущені в обіг	13	13 364	9 923
Заборгованість перед МВФ	14	20 981	24 433
Кредити, отримані НБУ	15	448	630
Депозити вітчизняних банківських установ	16	4 232	2 280
Бюджетні рахунки та рахунки інших клієнтів	17	979	630
Цінні папери власного боргу		121	155
Нараховані процентні витрати та інші зобов'язання	18	871	152
Всього зобов'язань		40 996	38 203
Власний капітал			
Статутний капітал		5	5
Резерв переоцінки іноземної валюти		497	(340)
Резерв переоцінки основних засобів		67	71
Нерозподілений прибуток та інші резерви		687	364
Всього власного капіталу		1 256	100
Всього зобов'язань та власного капіталу		42 252	38 303

Підписано від імені Правління Національного банку України "28" квітня 2001 р.

 Стельмах В.С.
 Голова Національного банку України

 Ричаківська В.І.
 Головний бухгалтер

Примітки, наведені на сторінках з 5 по 31, є невід'ємною частиною цієї фінансової звітності.

   1

НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ

ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ

ЗВІТ ПРО ПРИБУТКИ ТА ЗБИТКИ ЗА РІК ДО 31 ГРУДНЯ 2000 Р.

(Підготовлений у відповідності до Приміток 2 та 3, складений в мільйонах гривень)

	Прим.	2000 р.	1999 р.
Процентні та дисконтні доходи	20	1 494	1 448
Процентні витрати	20	(698)	(521)
Чистий процентний та дисконтний дохід	20	796	927
Прибутки за вирахуванням збитків за операціями з державними цінними паперами	7	(28)	3
Комісійні доходи	21	121	104
Комісійні витрати	21	(13)	(14)
Інші операційні доходи	22	165	127
Операційний прибуток		1 041	1 147
Витрати на персонал		(165)	(136)
Загальні, адміністративні та інші операційні витрати	23	(220)	(153)
Резерви на покриття збитків	24	144	(711)
Чистий прибуток за рік		800	147

6

НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ
ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ
ЗВІТ ПРО РУХ ГРОШОВИХ КОШТІВ ЗА РІК ДО 31 ГРУДНЯ 2000 Р.
(Підготовлений у відповідності до Приміток 2 та 3, складений в мільйонах гривень)

	Прим.	2000 р.	1999 р. (без аудиторської перевірки)
Чистий прибуток за рік		800	147
Коригування для приведення суми чистого прибутку до суми грошових надходжень від операцій			
Амортизація		75	47
Резерв на збитки за операційними та іншими активами		(144)	711
Нараховані доходи		298	(530)
Нараховані витрати		(30)	55
Інший рух коштів, що є негрошовим		(66)	-
Операційний прибуток до зміни операційних активів та зобов'язань		933	430
Збільшення/зменшення активів та зобов'язань за операційною діяльністю			
Чисте зменшення кредитів, наданих комерційним банкам та іншим позичальникам		19	69
Чисте збільшення дебіторської заборгованості та інших активів		(191)	(425)
Чисте збільшення кредиторської заборгованості та інших зобов'язань		21	6
Перерахування прибутку Міністерству фінансів		(500)	(255)
Чисте надходження/ (використання) грошових коштів за операційною діяльністю		282	(175)
Рух грошових коштів за інвестиційною діяльністю			
Розміщення строкових депозитів		(3 424)	(1 088)
Придбання державних цінних паперів		(518)	(2 907)
Придбання монетарного золота		(426)	(138)
Зменшення/ (збільшення) квоти МВФ		97	(5 004)
Придбання основних засобів		(202)	(181)
Надходження від реалізації основних засобів		2	4
Продаж/ (придбання) вкладень у статутні фонди інших організацій		1	(43)
Чисте використання грошових коштів за інвестиційною діяльністю		(4 470)	(9 357)
Рух грошових коштів за фінансовою діяльністю			
Випуск грошей в обіг		3 441	2 464
Кредити, отримані від МВФ		(3 449)	10 042
Залучені строкові депозити		549	219
Погашення цінних паперів власного боргу		(33)	-
Повернення інших кредитів		(48)	-
Чисте надходження грошових коштів за фінансовою діяльністю		460	12 725
Вплив зміни курсів іноземних валют		570	(2 557)
Чисте (зменшення)/ збільшення грошових коштів та їх еквівалентів		(3 158)	636
Грошові кошти та їх еквіваленти на початок року		956	320
Грошові кошти та їх еквіваленти на кінець року	19	(2 202)	956

Із вищенаведеного звіту про рух грошових коштів не було вилучено результатів впливу переоцінки залишків у іноземній валюті на активи та зобов'язання НБУ, за винятком переоцінки кредитів, наданих Уряду (Примітка 8).

НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ

ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ

ЗВІТ ПРО ЗМІНИ У ВЛАСНОМУ КАПІТАЛІ ЗА РІК ДО 31 ГРУДНЯ 2000 Р.

(Підготовлений у відповідності до Приміток 2 та 3, складений в мільйонах гривень)

	Статутний капітал	Резерв переоцінки іноземної валюти	Резерв переоцінки основних засобів	Нерозподілений прибуток та інші резерви	Всього власного капіталу
Залишок на 1 січня 1999 р.	5	109	71	482	667
Прибутки та збитки від курсових різниць	-	(449)	-	-	(449)
Чистий прибуток за рік	-	-	-	147	147
Перерахування прибутку до Державного бюджету	-	-	-	(265)	(265)
Залишок за 31 грудня 1999 р.	5	(340)	71	364	100
Прибутки та збитки від курсових різниць	-	837	-	-	837
Реалізована переоцінка основних засобів	-	-	(4)	4	-
Безоплатно отримані основні засоби	-	-	-	19	19
Чистий прибуток за рік	-	-	-	800	800
Перерахування прибутку до Державного бюджету	-	-	-	(500)	(500)
Залишок за 31 грудня 2000 р.	5	497	67	687	1 256

1 Основна діяльність

Національний банк України ("НБУ") знаходиться у 100% власності держави.

НБУ є центральним банком України і здійснює свою діяльність у відповідності до Конституції України, Закону України "Про Національний банк України" та інших відповідних законів. Відповідно до Конституції України та Закону України "Про Національний банк України" основною функцією НБУ є забезпечення стабільності грошової одиниці України. НБУ сприяє дотриманню стабільності банківської системи, а також, у межах своїх повноважень, цінової стабільності.

Крім того, в Законі України "Про Національний банк України" викладено інші функції НБУ, спрямовані на забезпечення виконання зазначених вище основних завдань. НБУ виконує такі функції:

- Відповідно до розроблених Радою Банку основних засад грошово-кредитної політики визначає та проводить грошово-кредитну політику;
- Монопольно здійснює емісію національної валюти України та організує її обіг;
- Виступає кредитором останньої інстанції для банків і організує систему рефінансування;
- Встановлює для банків правила проведення банківських операцій, бухгалтерського обліку і звітності, захисту інформації, коштів та майна;
- Організовує створення та методологічно забезпечує систему грошово-кредитної і банківської статистичної інформації та статистики платіжного балансу;
- Визначає систему, порядок і форми платежів, у тому числі між банками;
- Визначає напрями розвитку сучасних електронних банківських технологій, створює, координує та контролює створення електронних платіжних засобів, платіжних систем, автоматизації банківської діяльності та засобів захисту банківської інформації;
- Здійснює банківське регулювання та нагляд;
- Веде Реєстр банків, їх філій та представництв, валютних бірж, здійснює ліцензування банківської діяльності та операцій у передбачених законом випадках;
- Складає платіжний баланс, здійснює його аналіз та прогнозування;
- Представляє інтереси України в центральних банках інших держав, міжнародних банках та інших кредитних установах, де співробітництво здійснюється на рівні центральних банків;
- Здійснює відповідно до визначених спеціальним законом повноважень валютне регулювання, визначає порядок здійснення платежів в іноземній валюті, організовує і здійснює валютний контроль за комерційними банками та іншими кредитними установами, які отримали ліцензію Національного банку на здійснення операцій з валютними цінностями;
- Забезпечує накопичення та зберігання золотовалютних резервів та здійснення операцій з ними та банківськими металами;
- Аналізує стан грошово-кредитних, фінансових, цінових та валютних відносин;
- Організує інкасацію та перевезення банкнот і монет та інших цінностей, видає ліцензії на право інкасації та перевезення банкнот і монет та інших цінностей;
- Реалізує державну політику з питань захисту державних секретів у системі Національного банку;
- Бере участь у підготовці кадрів для банківської системи України; та
- Здійснює інші функції у фінансово-кредитній сфері в межах своєї компетенції, визначеної законом.

Відповідно до Закону, НБУ має право купувати та продавати векселі, державні цінні папери, дорогоцінні метали, проводити депозитні операції, надавати гарантії та поруки, проводити операції з фінансовими інструментами, відкривати рахунки в інших банках та здійснювати інші операції, необхідні для виконання вищезазначених функцій.

НБУ має 25 територіальних управлінь по Україні. Крім того, до складу НБУ входять Центральне сховище, Державна скарбниця, Центральна розрахункова палата, Банкнотно-монетний двір, Фабрика банкнотного паперу та інші установи. Центральний офіс НБУ знаходиться за адресою: Україна, 01009 м. Київ, вул. Інститутська 9. Кількість працівників НБУ станом на 31 грудня 2000 року становила 11 639 осіб (1999 р.: 11 924 особи).

2 Основа підготовки та форма представлення фінансової звітності

НБУ веде бухгалтерський облік у відповідності до Закону України "Про Національний банк України" та інших вимог чинного законодавства України. Інструкції з бухгалтерського обліку та інші внутрішні інструкції НБУ розроблені у відповідності до цих законів. Бухгалтерський облік НБУ ведеться в національній валюті України, гривні (грн.)

Ця фінансова звітність була підготовлена НБУ в рамках програми підвищення прозорості фінансового звітування. Фінансова звітність була підготовлена на підставі даних бухгалтерського обліку НБУ і, за необхідності, скоригована для приведення її у відповідність до основних принципів бухгалтерського обліку, описаних у Примітці 3. Ці принципи обліку були затверджені Правлінням НБУ і спрямовані на представлення фінансового стану та результатів фінансової діяльності НБУ з урахуванням його діяльності як центрального банку, а також з урахуванням практики обліку та звітності інших центральних банків.

У зв'язку з певними відмінностями між обліковою політикою, яка застосовувалась при підготовці цієї фінансової звітності, та МСБО, ця фінансова звітність не являє собою фінансової звітності, складеної у відповідності до МСБО. Ця фінансова звітність відрізняється від МСБО в таких головних аспектах:

- **Суми переоцінки іноземної валюти.** Курсові різниці, які виникають внаслідок змін офіційних обмінних курсів або в результаті розрахунків за операціями в іноземній валюті, відносяться безпосередньо до резерву переоцінки іноземної валюти і не включаються до звіту про прибутки та збитки. Відображення Національним банком України нереалізованих курсових різниць подібне до відображення їх іншими центральними банками. Відповідно до вимог МСБО як реалізовані, так і нереалізовані курсові різниці повинні включатись до звіту про прибутки та збитки.
- **Справедлива вартість сум заборгованості Уряду.** Як зазначено в Примітці 3, НБУ створив резерви під кредити, надані Уряду, у відповідності до вимог Закону України "Про реструктуризацію боргових зобов'язань Кабінету Міністрів України перед Національним банком України". Проте, як описано у Примітці 28, ці резерви не є достатніми для зменшення цих залишків до суми вартості, що може бути відшкодована. НБУ не створював резервів під балансову вартість державних цінних паперів або під гарантії, надані від імені Уряду. Процентні доходи за кредитами, наданими Уряду, обліковуються за касовим методом.
- **Застосування МСБО 29.** Протягом останніх років в Україні спостерігався досить високий рівень інфляції. За офіційними даними, інфляція за останні три роки становила: 25,8% у 2000 р., 19,2% у 1999 р. та 20,0% у 1998 р. До цієї фінансової звітності не вносились коригування для відображення зміни купівельної спроможності гривні, як того вимагає МСБО 29 "Фінансова звітність в умовах гіперінфляції".

На думку Правління НБУ, ця фінансова звітність, яка базується на практиці обліку та звітності, прийнятій іншими центральними банками, являє собою важливий етап у підготовці фінансової звітності НБУ, яка повністю відповідає б вимогам МСБО.

3 Основні принципи бухгалтерського обліку

Облікові принципи. Фінансова звітність складена у відповідності до облікового принципу історичної вартості, за винятком переоцінки деяких видів основних засобів та переоцінки монетарного золота і банківських металів, які відображаються за ринковою вартістю.

Консолідована фінансова звітність. Дочірні підприємства, всі з яких знаходяться у повній власності НБУ, повністю консолідуються. Консолідація дочірніх підприємств здійснюється починаючи з дати, коли НБУ передається фактичний контроль, і припиняється з дати вибуття. Всі внутрішньосистемні операції та залишки при консолідації вилучаються. За необхідності облікова політика дочірніх підприємств була змінена для приведення у відповідність до облікової політики, прийнятої НБУ.

Визнання фінансових активів. Фінансові активи визнаються в балансі на дату розрахунку, коли актив передається Національному банку; визнання активів припиняється в той день, коли актив передається Національним банком.

Монетарне золото. Монетарне золото являє собою запаси золотих зливків світового стандарту, що зберігаються у сховищі НБУ. Монетарне золото обліковується за вагою в тройських унціях і оцінюється за офіційним (обліковим) курсом НБУ. Курс НБУ розраховується на підставі фіксингу Лондонської біржі дорогоцінних металів у доларах США; вартість у доларах США перераховується в гривні за офіційним курсом обміну долара США до гривні. Прибутки або збитки від курсових різниць, що є результатом змін ціни на Лондонській біржі або курсу обміну гривні до долара США, відносяться безпосередньо на резерв переоцінки іноземної валюти і не включаються до звіту про прибутки та збитки.

Депозити в золоті в іноземних банках, за якими нараховуються проценти, включено до складу коштів та депозитів в іноземній валюті в Примітці 6. Банківські метали та інші дорогоцінні метали (в тому числі немонетарне золото) включаються до складу інших активів, як зазначено в Примітці 12.

Курс обміну станом на кінець року, що застосовувався для перерахунку вартості монетарного золота в гривні, становив 1 481,716 гривні за 1 тройську унцію золота (1999 р.: 1 517,161 гривні за 1 тройську унцію).

Рахунки МВФ. НБУ виконує функції депозитарію і фіскального агента України у відносинах з Міжнародним валютним фондом (МВФ), і всі суми вимог до МВФ, зобов'язань перед МВФ та операцій з МВФ відображені в цій фінансовій звітності. Сума відповідних активів включає внески в рахунок квоти і авуари в Спеціальних правах запозичення (СПЗ). Сума зобов'язань включає залишки за рахунками МВФ № 1 та № 2, а також цінні папери, випущені на користь МВФ Міністерством фінансів та НБУ від імені України. Зміни сум залишків, що виникають у зв'язку зі зміною курсу, відносяться безпосередньо на резерв переоцінки іноземної валюти в розділі власного капіталу в балансі НБУ. Щороку сума негативної курсової різниці за зобов'язаннями перед МВФ покривається випуском нових цінних паперів НБУ.

Проценти, отримані за авуарами в СПЗ, відображаються як процентний дохід, а кошти, сплачені за користування кредитними ресурсами, наданими Україні МВФ, відображаються як процентні витрати.

Перерахунок іноземних валют. Операції в іноземній валюті відображаються за офіційним обмінним курсом на день проведення операції. Курсові різниці, що є результатом розрахунків за операціями в іноземній валюті, відносяться безпосередньо на резерв переоцінки іноземної валюти і не включаються до звіту про прибутки та збитки. Переоцінка активів та зобов'язань в іноземній валюті проводиться щоденно і окремо за кожною валютою.

Монетарні активи та зобов'язання в іноземній валюті перераховуються в українські гривні за офіційним курсом НБУ станом на дату балансу. Прибутки або збитки, що є результатом переоцінки активів та зобов'язань, відносяться безпосередньо на резерв переоцінки іноземної валюти і не включаються до звіту про прибутки та збитки. Зараз існують обмеження та контроль за конвертацією української гривні в інші валюти. На цей час гривня не є конвертованою валютою за межами України.

Станом на 31 грудня 2000 р. основні курси обміну, застосовані для перерахунку залишків коштів в іноземній валюті, були такими:

3 Основні принципи бухгалтерського обліку (продовження)

	31 грудня 2000 р., грн.	31 грудня 1999 р., грн.
1 СПЗ	7,080653	7,151286
1 долар США	5,4345	5,2163
1 ЄВРО	5,0568	5,2403
1 німецька марка	2,585502	2,67932

Державні цінні папери. Відповідно до чинного законодавства, НБУ виконує обов'язки агента Уряду України з розміщення та погашення гривневих облигацій внутрішньої державної позики (ОВДП), а також здійснює функції депозитарію державних цінних паперів. Державні цінні папери включають купонні облигації, дисконтні облигації та векселі, випущені Міністерством фінансів від імені Уряду України. До 22 червня 1999 р. НБУ купував дисконтні облигації на аукціонах, які НБУ проводив від імені Міністерства фінансів, а також на вторинному ринку. У відповідності до Закону України "Про Національний банк України", який набрав чинності з 22 червня 1999 р., НБУ не дозволяється брати участь в аукціонах на первинному ринку, і НБУ здійснював придбання державних цінних паперів тільки на вторинному ринку або в процесі реструктуризації державного боргу.

Державні цінні папери відображаються за вартістю придбання, скоригованою на амортизований дисконт. Амортизація дисконту відноситься на процентний та дисконтний дохід протягом строку дії цінних паперів. Купонні облигації були отримані в результаті реструктуризації дисконтних та купонних облигацій або були куплені у комерційних банків України. Процент за купоном обліковується за принципом нарахування і включається до процентного та дисконтного доходу.

Векселі були отримані в процесі реструктуризації, коли дисконтні ОВДП або нараховані доходи не були погашені шляхом перерахування грошових коштів. Векселі відображаються за номінальною вартістю.

Резерв створювався під прострочені нараховані проценти за купонними облигаціями та під амортизований дисконт за ОВДП, які не були сплачені при настанні строку їх погашення.

Прибутки та збитки від торговельних операцій з цінними паперами відображаються як прибутки за вирахуванням збитків за операціями з цінними паперами.

Угоди продажу та наступного викупу. Угоди продажу та наступного викупу трактуються як операції із забезпеченого фінансування. Цінні папери, продані за угодами продажу та наступного викупу, включаються до суми цінних паперів. Відповідні зобов'язання включаються до суми залучених депозитів банків. Цінні папери, придбані за угодами подальшого продажу, відображаються як кредити, надані комерційним банкам. Різниця між ціною продажу та викупу відображається як процентний дохід або витрати і нараховується рівномірно протягом строку дії угод "репо".

Кредити, надані Уряду. Кредити, надані Уряду, відображаються за основною сумою заборгованості. Кредити, деноміновані в доларах США, відображаються за офіційним обмінним курсом НБУ на дату балансу. Суми переоцінки залишків коштів, що є результатом зміни курсу обміну долара США до гривні, відносяться безпосередньо на резерв переоцінки іноземної валюти і не включаються до звіту про прибутки та збитки.

Резерв під кредити, надані Уряду в період 1994-1996 рр., було створено у відповідності до Закону України "Про реструктуризацію боргових зобов'язань Кабінету Міністрів України перед Національним банком України" від 20 квітня 2000 р., яким передбачено створення НБУ резерву в розмірі 20% від суми заборгованості за кредитами в національній валюті протягом 10 років. На цій підставі у 2000 р. НБУ створив резерв у розмірі 2% від основної суми боргу за кредитами, наданими Урядом в національній валюті в 1994 - 1996 рр. Проте, Закон України "Про Державний Бюджет України на 2001 рік" від 7 грудня 2000 р. призупинив дію цього положення на 2001 рік.

Станом на кінець року принципи облікової політики НБУ не передбачали створення резервів під кредити, надані Уряду в доларах США.

Процентні доходи за кредитами, наданими Урядом, відображаються при отриманні грошових коштів або в результаті взаємозаліку між нарахованими процентними доходами за кредитами, наданими Урядом, та нарахованими процентними витратами за рахунками Уряду в НБУ.

3 Основні принципи бухгалтерського обліку (продовження)

Кредити, надані комерційним банкам та іншим позичальникам. Кредити, надані комерційним банкам та іншим позичальникам, відображаються за основною сумою заборгованості з урахуванням резервів під збитки за кредитами.

Резерв під безнадійні та сумнівні борги створюється на підставі оцінки НБУ перспектив погашення кредитів. Спеціальні резерви створюються стосовно боргів, імовірність повернення яких була визнана сумнівною. Повернення раніше списаних сум облікується як дохід шляхом зменшення резерву на покриття можливих збитків за кредитами за рік. Чиста загальна сума збільшення або зменшення резерву за рік включається до звіту про прибутки та збитки.

Розрахунок можливих збитків вимагає професійного судження і застосування відповідних припущень. Основними факторами, що беруться до уваги при визначенні резервів на збитки за кредитами, є зростання, склад та якість кредитного портфелю, здатність окремих позичальників повернути кредити, історія повернення індивідуальних кредитів у минулому, обсяг прострочених кредитів, поточні економічні умови та достатність наданої застави.

Кредити, що не можуть бути повернуті, списуються, а їхні суми відносяться на резерв на покриття збитків за кредитами в балансі. Такі кредити списуються після того, як будуть здійснені всі необхідні юридичні процедури і буде визначено суму збитків.

Інші зобов'язання, пов'язані з кредитуванням. В ході звичайної діяльності НБУ бере на себе інші зобов'язання, пов'язані з кредитуванням, включаючи зобов'язання щодо надання кредитів, акредитиви та гарантії. Під ці зобов'язання резерви не створюються.

Основні засоби. Будівлі, споруди та обладнання відображаються за вартістю придбання з урахуванням переоцінки, яка описується нижче, за мінусом накопиченої амортизації та резервів під знецінення (за необхідності). Якщо балансова вартість активу є вищою за оціночну реалізаційну вартість, то вартість такого активу зменшується до суми реалізаційної вартості з віднесенням різниці на рахунок прибутків та збитків. Оціночна реалізаційна вартість є вищою з двох сум: чистої продажної ціни активу та вартості його використання.

Остання переоцінка основних засобів проводилась в 1998 році відповідно до рішення керівництва НБУ на основі ринкових цін. Переоцінка була здійснена з метою більш точного відображення ринкової вартості основних засобів. Переоцінка до ринкових цін стосується лише певної частини приміщень та обладнання і не вплинула суттєво на загальну вартість основних засобів.

Незавершене будівництво відображається за первісною вартістю за мінусом резервів під знецінення. Після завершення будівництва відповідні основні засоби переводяться за цією вартістю до будівель та обладнання. Незавершене будівництво не амортизується, доки відповідний актив не буде введено в експлуатацію.

Доходи та збитки від вибуття основних засобів визначаються на основі їхньої балансової вартості і враховуються при визначенні операційного прибутку. Витрати на ремонт та технічне обслуговування відносяться на прибутки та збитки по мірі того, як вони здійснюються.

Амортизація. Амортизація нараховується протягом визначеного строку служби майна за лінійним методом. Річні норми амортизації становлять, відповідно:

Будівлі та споруди	2-5%
Виробниче устаткування	3-15%
Меблі та обладнання	7-25%

Витрати на вдосконалення, що подовжують строк служби або значно поліпшують стан активів, капіталізуються. Витрати на поточний ремонт та технічне обслуговування відносяться на витрати по мірі того, як вони здійснюються.

3 Основні принципи бухгалтерського обліку (продовження)

Вкладення в статутні фонди інших організацій. Вкладення в статутні фонди інших організацій являють собою довгострокові вкладення НБУ в асоційовані та інші компанії. Асоційовані компанії не обліковуються по методу участі в капіталі, оскільки таке відображення не матиме суттєвого впливу на фінансовий стан та результати діяльності НБУ. Вкладення в статутні фонди інших організацій включено до інших активів і показано у звітності за історичною вартістю мінус резерв на будь-яке постійне зменшення вартості, який створюється в тих випадках, коли вартість інвестиції зменшується, і, на думку керівництва, таке падіння вартості за своїм характером не є тимчасовим.

Банківські метали та інші дорогоцінні метали. Банківські метали включають зливки срібла, платини та паладію, що зберігаються у сховищі НБУ. Банківські метали обліковуються за вагою в трійських унціях і оцінюються за офіційним (обліковим) курсом НБУ. Курс НБУ розраховується на підставі ціни Лондонської біржі дорогоцінних металів у доларах США; вартість у доларах США перераховується в гривні за офіційним курсом обміну долара США до гривні. Прибутки або збитки від курсових різниць, що є результатом змін ціни на Лондонській біржі дорогоцінних металів або курсу обміну долара США до гривні, відносяться безпосередньо на резерв переоцінки іноземної валюти і не включаються до звіту про прибутки та збитки. Банківські метали включено до інших активів у Примітці 12. Станом на кінець року курси обміну, застосовані для перерахунку залишків банківських металів, були такими:

	31 грудня 2000 р., грн.	31 грудня 1999 р., грн.
Срібло (за трійську унцію)	24,863	27,803
Платина (за трійську унцію)	3 320,480	2 284,739
Паладій (за трійську унцію)	5 184,513	2 316,037

Розміщені в іноземних банках депозити в банківських металах, за якими нараховуються проценти, включено до рахунків та депозитів в іноземній валюті в Примітці 6.

Інші дорогоцінні метали показано в інших активах у Примітці 12; вони включають брухт золота та інших металів і зливки, які не відповідають визначеним стандартам. Інші дорогоцінні метали обліковуються за вартістю придбання.

Гроші, випущені в обіг. НБУ монопольно здійснює емісію національної валюти України та організує її обіг. Банкноти та монети, випущені в обіг, обліковуються на балансі за їхньою номінальною вартістю, за мінусом готівки в касі НБУ. Сума грошей, випущених в обіг, включає банкноти та монети в гривнях, надані НБУ комерційним банкам.

Як офіційна валюта України, гривня замінила карбованець у вересні 1996 року. В 1998 році НБУ відніс на дохід суму банкнот та монет в карбованцях, які не були обмінені на гривні. Проте НБУ продовжував обмін карбованців на гривні до 29 грудня 2000 р.; витрати, сплачені при здійсненні обміну, відносились на рахунок прибутків та збитків по мірі виникнення.

Резерв переоцінки іноземної валюти. У відповідності до Закону України "Про Національний банк України", доходи та збитки, які виникають у результаті переоцінки активів та зобов'язань в іноземній валюті, збалансовуються відповідною сумою на резервному рахунку переоцінки іноземної валюти в балансі НБУ. Чистий результат (прибуток або збиток) від переоцінки залишків в іноземній валюті не враховується при розрахунку операційного прибутку або збитку у звіті про прибутки та збитки НБУ.

Визнання доходів та витрат. Процентні доходи та витрати відображаються у звіті про прибутки та збитки за методом нарахування, за винятком процентів за кредитами, наданими Урядом, які обліковуються в балансі за касовим методом. Процентні доходи включають також амортизацію дисконту за ОВДП та проценти за купонними облігаціями. Нарахування процентного доходу припиняється, якщо проценти прострочені більше ніж 30 днів. Резерв створюється під нараховані проценти, отримання яких визнано сумнівним. Комісійний та інший дохід включається до доходів у момент завершення відповідної операції. Непроцентні витрати визнаються в момент отримання цінностей або надання послуг.

Взаємні заліки. Взаємозалік фінансових активів та зобов'язань, з подальшим включенням до балансу лише їхньої чистої суми, може здійснюватися лише у випадку існування юридично визначеного права взаємозаліку визнаних сум, коли є намір провести розрахунок на основі чистої суми або одночасно реалізувати актив та розрахуватися за зобов'язаннями.

3 Основні принципи бухгалтерського обліку (продовження)

Витрати на виготовлення грошей. Банкноти та монети в українських гривнях випускаються НБУ. Всі витрати, пов'язані з виробництвом банкнот та монет, включаючи амортизацію виробничого устаткування, витрати на персонал та інші виробничі та накладні витрати, відносяться на витрати на виготовлення грошей. Витрати на виготовлення грошей відносяться до звіту про прибутки та збитки при доставці банкнот та монет до Центрального сховища. Виробництво банкнот та монет здійснюється для задоволення потреби в додатковому випуску грошей в обіг або для заміни дефектних банкнот та монет, вилучених з обігу. Витрати на виготовлення грошей не співвідносяться з фактичним випуском грошей в обіг за звітний період у зв'язку зі значними коливаннями грошової маси в обігу. Проте це не призводить до значних викривлень у сумі прибутку за звітний період.

Пенсійні витрати. НБУ робить внески до Державного Пенсійного фонду, фонду соціального страхування та фонду зайнятості на користь своїх співробітників. Внески НБУ до Пенсійного фонду складають 32% від загальної заробітної плати працівників (максимум 320 гривень на одного працівника за один місяць), вони відносяться на витрати по мірі здійснення і включаються до категорії витрат на персонал. Крім того, НБУ також має внутрішню пенсійну схему, щодо якої немає окремого фонду. Ця схема фінансується в основному за рахунок добровільних внесків працівників НБУ. Розмір виплат працівнику не може перевищувати суми накопичених внесків. Зобов'язання за цією пенсійною схемою включено до розділу інших зобов'язань.

Оподаткування та розподіл прибутку. У фінансовій звітності оподаткування показано відповідно до чинного законодавства України. У відповідності до Закону "Про Національний банк України", НБУ перераховує до Державного бюджету України суму перевищення кошторисних доходів над кошторисними витратами. На вимогу Міністерства фінансів НБУ здійснює авансові перерахування прибутку до його остаточного визначення. Це інколи призводить до перевищення суми перерахованого прибутку над фактичною сумою прибутку за рік. Інші податки, крім податку на прибуток, включаються до загальних, адміністративних та інших операційних витрат.

Грошові кошти та їх еквіваленти. Для цілей звітування про рух грошових коштів з метою відображення змін як у міжнародній, так і у внутрішній ліквідності, до грошових коштів та їх еквівалентів включаються фінансові активи і зобов'язання до запитання.

Похідні фінансові інструменти. Похідні фінансові інструменти включають свопи, форвардні та опціонні контракти. Операції з похідними фінансовими інструментами оцінюються за офіційними обмінними курсами НБУ, а прибутки або збитки від переоцінки відносяться безпосередньо на резерв переоцінки іноземної валюти. Номінальні суми контрактів у балансі не відображаються. Реалізовані прибутки та збитки від операцій з похідними інструментами відносяться на резерв переоцінки іноземної валюти.

Порівняльні суми. Для забезпечення відповідності з поточним роком порівняльні суми за необхідності були змінені та рекласифіковані. До порівняльних сум були внесені лише такі зміни:

- рекласифікація довгострокового депозиту, розміщеного у вітчизняному банку, як окремої статті балансу. Раніше цей депозит було включено до суми кредитів, наданих комерційним банкам та іншим позичальникам;
- включення доходу від діяльності інкасаторської служби до складу комісійних доходів. Раніше цей вид доходу включався до інших операційних доходів;
- рекласифікація депозитних сертифікатів як цінних паперів власного боргу, випущених НБУ. Раніше депозитні сертифікати, випущені НБУ, включались до складу інших зобов'язань;
- зміни у компонентах грошових коштів та їх еквівалентів (див. Примітку 19).

Зміни облікової політики. Протягом 2000 фінансового року не було змін в обліковій політиці, в усіх підрозділах НБУ застосовується однакова облікова політика.

4 Вплив економічної ситуації в Україні на фінансову звітність НБУ

В економіці України до цього часу мають місце особливості, характерні для ринкової економіки, що зароджується. Ці особливості включають, окрім інших, наявність валюти, що не є вільно конвертованою за межами країни, низьку ліквідність державного та приватного ринків боргових зобов'язань та капіталу, а також досить високий рівень інфляції.

Крім цього, банківська сфера особливо потерпає від коливання валютних курсів та економічних умов. До труднощів, які відчувають банки, що працюють в Україні, додаються потреба в подальшому розвитку законодавства з питань банкрутства, процедур реєстрації та використання застави, а також інші недоліки законодавчого та фіскального характеру.

Перспективи майбутньої економічної стабільності в Україні дуже залежать від ефективності економічних заходів, яких вживає Уряд, рішень міжнародних фінансових організацій та інших факторів, включаючи законодавчі, політичні та регулятивні зміни.

Основним результатом впливу економічних труднощів для НБУ була пролонгація строків погашення заборгованості Уряду перед НБУ в результаті реструктуризації. Суми балансових та позабалансових статей, пов'язаних із заборгованістю Уряду, представлені нижче:

	Прим.	2000 р.	1999 р.
Державні цінні папери	7	10 126	9 631
Кредити, надані Урядом	8	10 657	9 743
Гарантії, надані від імені Уряду	27	1 225	1 269

Здатність Уряду (через Міністерство фінансів) погашати свій основний борг перед НБУ та проценти за ним в основному залежить від виконання доходної частини державного бюджету. В результаті, більша частина боргів Міністерства фінансів перед НБУ була реструктуризована на більш довгострокові боргові інструменти. НБУ не створював резервів за балансовою вартістю боргових інструментів (державних цінних паперів), випущених Міністерством фінансів, або за відповідними позабалансовими позиціями у формі гарантій, наданих від імені Уряду.

5 Вимоги до МВФ

	2000 р.	1999 р.
Квота	9 714	9 812
Авуари в СПЗ	1 354	342
Всього вимог до МВФ	11 068	10 154

Сума квоти являє собою внесок України як члена Міжнародного валютного фонду (МВФ). Суми квот відрізняються залежно від економічного розміру та обставин кожної країни-члена і визначаються Радою Управителів МВФ. Квота визначає для учасника кількість голосів у Фонді, ліміти доступу до фінансових ресурсів Фонду та долю учасника в розподілі СПЗ, одиниці обліку МВФ. Основна частина квоти України була сплачена у формі безпроцентних векселів у гривнях, решту було зараховано на рахунок МВФ № 1 (Примітка 14). Станом на 31 грудня 2000 р. сума квоти України в МВФ складала 1 372 мільйони СПЗ (1999 р.: 1 372 мільйони СПЗ). Проценти за квотою не нараховуються. Процентні доходи за авуарами в СПЗ нараховуються за плаваючою процентною ставкою, яка на кінець року становила 4,3% річних. Аналіз вимог до МВФ за строками представлено в Примітці 26.

6 Кошти та депозити в іноземній валюті

	2000 р.	1999 р.
Готівкові кошти в іноземній валюті	14	41
Депозити до запитання:		
в банках країн ОЕСР	909	3 310
в банках країн колишнього Радянського Союзу	10	10
в українських банках	8	1
Строкові депозити в банках країн ОЕСР:		
в іноземній валюті	5 125	1 507
в монетарному золоті	376	626
в банківських металах	395	339
Мінус: резерв під збитки	(10)	(10)
Всього коштів та депозитів у іноземній валюті	6 827	5 824

Резерв під збитки відноситься до залишків на кореспондентських рахунках у банках, які ліквідовано або які є неплатоспроможними.

До суми депозитів до запитання в банках країн ОЕСР (Організації Економічного Співробітництва та Розвитку) включено 15 мільйонів гривень (1999 р.: 17 мільйонів гривень), які заблоковані під гарантії та акредитиви до сплати. Строкові депозити в банках країн ОЕСР включають депозит у сумі 60 мільйонів гривень (1999 р.: 121 мільйон гривень), наданий під заставу виконання іноземного контракту. Крім того, депозити до запитання та строкові депозити в банках країн ОЕСР включають залишки на рахунках спеціального призначення загальною сумою 146 мільйонів гривень (1999 р.: 150 мільйонів гривень), які ведуться НБУ в рамках кредитних ліній та грантів, отриманих від міжнародних фінансових установ (Примітка 15). Використання цих рахунків регулюється умовами кредитних угод та договорів про гранти з міжнародними фінансовими установами.

Строкові депозити в банківських металах включають депозити у сріблі, платині та паладії. За цими депозитами НБУ отримує проценти в доларах США.

Географічний аналіз та аналіз за валютами коштів та депозитів у іноземній валюті наведено в Примітці 25. Аналіз процентних ставок та строків погашення наведено в Примітці 26.

7 Державні цінні папери

	2000 р.	1999 р.
Купонні облігації	9 576	5 923
Дисконтні облігації	-	3 760
Векселі	395	100
Облігації зовнішньої державної позики	155	63
Мінус: резерв під амортизований дисконт за ОВДП	-	(215)
Всього державних цінних паперів	10 126	9 631

Державні цінні папери – це цінні папери, які випущені Міністерством фінансів України, та, відповідно, мають гарантію Уряду України. Нижче описано поточний стан портфеля державних цінних паперів НБУ. В Примітці 28 представлено розрахунок справедливої вартості цінних паперів на підставі наявної обмеженої ринкової інформації. Станом на 31 грудня 2000 р. портфель державних цінних паперів був повністю реструктуризований, за винятком цінних паперів, придбаних в 2000 році у комерційних банків на вторинному ринку після проведення реструктуризації.

7 Державні цінні папери (продовження)

Купонні облигації. Купонні облигації мають загальну номінальну вартість 9 576 мільйонів гривень (1999 р.: 6 483 мільйони гривень), і були отримані НБУ з двох джерел. По-перше, купонні облигації були отримані в 2000 році внаслідок проведення реструктуризації дисконтних та купонних облигацій у національній валюті, що знаходились у портфелі НБУ станом на 21 вересня 2000 р. Умови проведення реструктуризації були погоджені між НБУ та Міністерством фінансів у жовтні 2000 р. Купонні облигації, отримані НБУ внаслідок реструктуризації, мають дати погашення з 2002 р. по 2010 р. та будуть погашатися щомісячно рівними частинами по 89 мільйонів гривень за номіналом, починаючи з січня 2002 р. Нові купонні облигації мають номінальну вартість 1 000 гривень кожна, процент за ними нараховується за ставкою, яка визначається відповідно до постанови Кабінету Міністрів. Процентні ставки встановлюються Міністерством фінансів щорічно на підставі прогнозного рівня інфляції. Процентна ставка за купоном на 2001 рік була встановлена в розмірі 17,01% річних. Проценти сплачуються щомісячно, починаючи з 25 січня 2001 р.

По-друге, після проведення реструктуризації в 2000 р. НБУ придбав купонні облигації у комерційних банків України загальною номінальною вартістю 13 мільйонів гривень. Ці облигації погашатимуться в серпні 2001 року. За купонними облигаціями, придбаними на вторинному ринку, нараховується процент у розмірі 25% річних.

Векселі. У вересні 2000 року в процесі реструктуризації НБУ отримав від Міністерства фінансів векселі номінальною вартістю 395 мільйонів гривень. Ці векселі були випущені в рахунок погашення процентного доходу за купоном у розмірі 23 мільйони гривень та амортизованого дисконту в розмірі 372 мільйони гривень. Векселі загальною сумою 196 мільйонів гривень погашатимуться в жовтні-листопаді 2009 року, решта, в сумі 199 мільйонів гривень, погашатиметься в кінці 2010 року. Векселі, які знаходились у портфелі НБУ станом на 31 грудня 1999 року, були погашені в червні 2000 р.

Облигації зовнішньої державної позики (Облигації “Газпрому”). Облигації зовнішньої державної позики – це облигації, випущені Міністерством фінансів України від імені Уряду України. Ці облигації були спершу випущені на користь російського акціонерного товариства “Газпром”. У відповідності до Постанови Кабінету Міністрів України від 11 лютого 2000 р., ці облигації в портфелі цінних паперів НБУ, деноміновані в доларах США з купонним доходом 8,5% річних, були замінені на облигації, деноміновані у ЄВРО з номінальною вартістю 1 000 ЄВРО кожна і купонним доходом 10% річних. Відповідно до умов реструктуризації, цінні папери було замінено за коефіцієнтом, визначеним у Постанові Кабінету Міністрів, який становив від 68% до 98% від початкової номінальної вартості.

Нові цінні папери підлягають погашенню в березні 2007 року. Купон за ними сплачується щоквартально, починаючи з 15 червня 2000 р.

Крім того, в 2000 р. НБУ придбав облигації зовнішньої державної позики у комерційних банків України загальною номінальною вартістю 27 мільйонів гривень, які погашатимуться у вересні 2003 року. Ці облигації не підлягали реструктуризації, вони деноміновані в доларах США, купонний дохід за ними становить 8,5%.

Станом на 31 грудня 2000 р. загальна номінальна вартість портфелю державних цінних паперів у власності НБУ становила 10 130 мільйонів гривень (1999 р.: 10 797 мільйонів гривень).

Резерви. Резерв під амортизований дисконт за ОВДП, створений станом на 31 грудня 1999 р., являв собою резерв під амортизований дисконт по облигаціям, що не були погашені вчасно. Резерв було сторновано в 2000 році після отримання НБУ відповідного доходу.

До складу державних цінних паперів у національній валюті входять цінні папери, надані під заставу за угодами “репо”, загальною номінальною вартістю станом на 31 грудня 2000 р. у розмірі 552 мільйони гривень (1999 р.: нуль). Відповідні зобов'язання включено до складу депозитів, залучених від вітчизняних банківських установ, як показано в Примітці 16. Аналіз державних цінних паперів за валютами представлено в Примітці 25. Аналіз процентних ставок та строків погашення наведено в Примітці 26.

8 Кредити, надані Уряду

	2000 р.	1999 р.
Кредити, надані в національній валюті:		
1992 р.	18	18
1993 р.	111	111
1994 р.	1 321	1 321
1995 р.	1 694	1 694
1996 р.	424	424
Всього кредитів в національній валюті	3 568	3 568
Кредити, надані в доларах США:		
1995 р.	3 782	3 631
1996 р.	2 652	2 544
Всього кредитів у доларах США	6 434	6 175
Нарахований процент за кредитами, наданими Урядом в доларах США	724	-
Мінус: резерв під збитки за кредитами, наданими Урядом в національній валюті	(69)	-
Всього кредитів, наданих Урядом	10 657	9 743

НБУ надавав різноманітні кредити Уряду України. Кредити в національній валюті, які надавались протягом 1992-1996 рр., загальною сумою 3 568 мільйонів гривень, в основному використовувались для фінансування бюджетного дефіциту тих років. Кредити в доларах США, які надавались протягом 1995-1996 рр., використовувались, в основному, для сплати боргів України за енергоносії перед республіками колишнього Радянського Союзу.

(i) У відповідності до Закону України "Про реструктуризацію боргових зобов'язань Кабінету Міністрів України перед Національним банком України" від 20 квітня 2000 р., кредити, надані Урядом України в національній валюті, реструктуризовано з новими строками погашення в 2010-2035 рр. Кредити підлягатимуть сплаті щоквартально рівними частинами зі сплатою відсотків в розмірі 5% річних, починаючи з 2010 року. Також відповідно до цього Закону, НБУ повинен створити резерви під кредити, надані Урядом в національній валюті. Ці резерви повинні створюватися щорічно в рівномірних сумах, і до 2010 р. їх розмір повинен становити не менше 20% від суми основного боргу. Проте, Закон України "Про Державний Бюджет України на 2001 рік" від 7 грудня 2000 р. призупинив дію цього положення на 2001 рік.

Як зазначено в Примітці 10, процентні доходи, нараховані за кредитами, наданими Урядом в національній валюті в розмірі 6 300 мільйонів гривень, було списано з позабалансового рахунку. Таким чином, в даний час НБУ не нараховує процентів за кредитами, наданими Урядом в національній валюті.

(ii) Збільшення протягом 2000 р. на 259 мільйонів гривень суми основного боргу за кредитами, наданими у 1995-1996 рр. у доларах США, відбулось за рахунок переоцінки сум залишків, деномінованих у доларах США.

Відповідно до Закону України "Про реструктуризацію боргових зобов'язань Кабінету Міністрів України перед Національним банком України", кредити, надані Урядом України в доларах США, підлягатимуть сплаті щоквартально рівними частинами протягом 2002-2009 рр. Нараховані доходи за кредитами, наданими Урядом в доларах США, у розмірі 724 мільйони гривень являють собою суму нарахованих доходів за кредитами в доларах США станом на 1 січня 1999 р. Відповідно до Закону, ці процентні доходи було віднесено на внутрішній державний борг. Вони повинні погашатися щоквартально рівними частинами протягом 2002-2009 рр. Статус процентного доходу, нарахованого за кредитами, наданими Урядом в доларах США, за період 1999-2000 рр., є невизначеним, і тому ці доходи не відображаються на балансі НБУ. Процентні доходи за період 1997-1998 рр., що підлягатимуть сплаті в 2002-2009 рр., було відображено як доходи майбутніх періодів (Примітка 18). Доходи за кредитами, наданими Урядом в доларах США, за період до 1997 року, були сплачені.

НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ
ПРИМІТКИ ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ - 31 ГРУДНЯ 2000 Р.
 (Підготовлені у відповідності до Приміток 2 та 3, складені в мільйонах гривень)

8 Кредити, надані Уряду (продовження)

У відповідності до облікової політики, описаної в Примітці 3, резерви за основною сумою заборгованості за кредитами, наданими Урядом в доларах США, не створювались. Протягом 2000 року не відбувалося повернень основної суми боргу за цими кредитами з боку Міністерства фінансів або інших державних установ.

Аналіз за валютами кредитів, наданих Урядом, представлено в Примітці 25. Аналіз за строками наведено в Примітці 26. В Примітці 28 представлено розрахунок справедливої вартості кредитів, наданих Урядом, на підставі вищезгаданих графіків погашення.

9 Кредити, надані комерційним банкам та іншим позичальникам

	2000 р.	1999 р.
Поточні/ пролонговані кредити	726	959
Прострочені кредити	263	178
Мінус: резерв на покриття збитків за кредитами	(683)	(600)
Всього кредитів, наданих комерційним банкам та іншим позичальникам	306	537

Кредити, надані комерційним банкам та іншим позичальникам, включають кредити в доларах США, які надано в рамках кредитної лінії для підтримки малих та середніх підприємств, отриманої від ЄБРР, загальною сумою 391 мільйон гривень (1999 р.: 443 мільйони гривень). Процентна ставка за цими кредитами складає LIBOR + 3% (1999 р.: LIBOR + 3%). Кошти, отримані НБУ від ЄБРР, включено до Примітки 15. Зміна суми основного боргу за кредитами, наданими комерційним банкам та іншим позичальникам, до створення резервів, в основному, відбулася за рахунок повернення кредитів, наданих за рахунок кредитних ліній та грантів, отриманих від іноземних фінансових організацій, у сумі 84 мільйони гривень.

Загальна сума кредитів, які не обслуговуються і на які не нараховуються проценти, склала 31 грудня 2000 року 169 мільйонів гривень.

В сумі резерву на покриття збитків за кредитами відбулися такі зміни:

	2000 р.	1999 р.
Резерв на покриття збитків за кредитами на 1 січня	600	331
Віднесення на прибуток сум збитків за кредитами протягом періоду	83	269
Резерв на покриття збитків за кредитами на 31 грудня	683	600

Географічний аналіз та аналіз за валютами кредитів, наданих комерційним банкам та іншим позичальникам, представлено в Примітці 25. Аналіз процентних ставок та строків погашення наведено в Примітці 26.

НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ

ПРИМІТКИ ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ - 31 ГРУДНЯ 2000 Р.

(Підготовлені у відповідності до Приміток 2 та 3, складені в мільйонах гривень)

10   Нараховані процентні доходи

	2000 р.	1999 р.
Нарахований процентний дохід за купонними облігаціями	2	124
Мінус: резерв під нарахований процентний дохід	-	(62)
Нарахований процентний дохід за купонними облігаціями за мінусом резерву	2	62
Нарахований процентний дохід за кредитами, наданими комерційним банкам та іншим позичальникам	96	26
Мінус: резерв під нарахований процентний дохід	(75)	(4)
Нарахований процентний дохід за кредитами, наданими комерційним банкам та іншим позичальникам, за мінусом резерву	21	22
Інший нарахований процентний дохід	19	29
Всього нарахованих процентних доходів	42	113

В сумі резерву за нарахованими процентними доходами відбулися такі зміни:

	2000 р.	1999 р.
Резерв під нараховані процентні доходи на 1 січня	66	1
Резерви, віднесені на витрати протягом року	9	65
Резерв під нараховані процентні доходи на 31 грудня	75	66

У відповідності до облікової політики НБУ щодо відображення процентних доходів за кредитами, наданими Уряду, НБУ нараховує проценти за кредитами, наданими Уряду, на позабалансовому рахунку. Станом на кінець року загальна сума нарахованих, але не сплачених процентів за кредитами, наданими Уряду в доларах США, становила 890 мільйонів гривень (1999 р.: 1 118 мільйонів гривень). У відповідності до Закону України "Про реструктуризацію боргових зобов'язань Кабінету Міністрів України перед Національним банком України" процентні доходи, нараховані за кредитами, наданими Уряду в національній валюті, в розмірі 6 300 мільйонів гривень, були списані з позабалансового рахунку. Процентні доходи за кредитами, наданими Уряду в доларах США за станом на 1 січня 1999 р. в сумі 133 мільйони доларів США (724 мільйони гривень за курсом на кінець року) було віднесено на внутрішній державний борг і включено до суми кредитів, наданих Уряду, в Примітці 8.

Географічний аналіз та аналіз за валютами нарахованих процентних доходів представлено в Примітці 25. Аналіз за строками наведено в Примітці 26.

НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ

ПРИМІТКИ ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ - 31 ГРУДНЯ 2000 Р.

(Підготовлені у відповідності до Приміток 2 та 3, складені в мільйонах гривень)

21

11 Основні засоби

	Будівлі та споруди	Виробниче устаткування	Обладнання	Незавершені капітало-вкладення	Інші	Всього
Залишкова вартість на 31 грудня 1999 р.	332	218	329	89	23	991
Первісна вартість або оцінка						
Вхідний залишок	397	273	415	89	24	1 198
Безоплатно отримані основні засоби	20	-	2	-	1	23
Надходження	5	9	2	181	5	202
Вибуття	(1)	(5)	(2)	-	-	(8)
Переведення до іншої категорії	243	(1)	(2)	(244)	4	-
Вихідний залишок	664	276	415	26	34	1 415
Накопичена амортизація						
Вхідний залишок	65	55	86	-	1	207
Безоплатно отримані основні засоби	3	-	1	-	-	4
Нарахування за рік	7	35	30	-	3	75
Вибуття	(1)	(6)	(2)	-	-	(9)
Вихідний залишок	74	84	115	-	4	277
Залишкова вартість на 31 грудня 2000 р.	590	192	300	26	30	1 138

До суми вартості виробничого устаткування входять основні засоби на суму 31 мільйон гривень (1999 р.: 84 мільйони гривень), які зараз не використовуються, і, відповідно, амортизація за ними не нараховується.

12 Інші активи

	2000 р.	1999 р.
Банківські метали	374	173
Вкладення в статутні фонди інших організацій	212	213
Інші дорогоцінні метали	47	62
Дебіторська заборгованість та передплата	202	130
Мінус: резерв під дебіторську заборгованість	(10)	(3)
Всього інших активів	825	575

Сума вкладень в статутні фонди інших організацій, в основному, стосується суми 206 мільйонів гривень (1999 р.: 206 мільйонів гривень), яка являє собою інвестицію від імені України у Чорноморський банк торгівлі та розвитку в розмірі 41 мільйон СПЗ (1999 р.: 41 мільйон СПЗ). Частка України в статутному капіталі цього банку становить 13.5%. Станом на 31 грудня 2000 р. НБУ здійснив внески у розмірі 30% від загальної суми своєї частки згідно з установчим договором (див. також Примітку 27). 17 мільйонів СПЗ із загальної суми інвестиції (119 мільйонів гривень за курсом на кінець року) покриваються векселем, який включено до цінних паперів власного боргу. Протягом 2000 р. НБУ сплатив 3 мільйони СПЗ в рахунок погашення цього векселя. В даний час НБУ проводить переговори з Урядом стосовно відповідальності за інвестиції, здійснені від імені України, та майбутніх інвестиційних зобов'язань. Кошти, які підлягали сплаті стосовно цих інвестиційних зобов'язань у січні 2001 року, НБУ до цього часу не сплатив.

Загальний результат зміни суми резерву під іншу дебіторську заборгованість відноситься до звіту про прибутки та збитки і включається до резервів на покриття збитків за рік в Примітці 24.

НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ

ПРИМІТКИ ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ - 31 ГРУДНЯ 2000 Р.

(Підготовлені у відповідності до Приміток 2 та 3, складені в мільйонах гривень)

22

12 Інші активи (продовження)

В сумі резерву під іншу дебіторську заборгованість відбулися такі зміни:

	2000 р.	1999 р.
Резерв під іншу дебіторську заборгованість на 1 січня	3	6
Вирахування з прибутку сум збитків протягом періоду/ (повернення сум, під які раніше було створено резерв)	7	(3)
Резерв під іншу дебіторську заборгованість на 31 грудня	10	3

Географічний аналіз та аналіз за валютами інших активів представлено в Примітці 25. Аналіз за строками наведено в Примітці 26.

13 Гроші, випущені в обіг

Гроші, випущені в обіг, включають банкноти та монети, випущені НБУ після впровадження нової валюти, гривні, у вересні 1996 р. В 1998 р. НБУ списав на доходи банкноти та монети в карбованцях, які не були обмінені на гривню, загальною сумою 65 мільйонів гривень. Проте після 1998 року НБУ продовжував обмінювати карбованці на гривні. НБУ вважає, що ймовірність подальшого обміну є незначною. Протягом 2000 р. загальна сума обміну становила 1 мільйон гривень (1999 р.: 1 мільйон гривень). Станом на 31 грудня 2000 р. сума карбованців, які ще не обмінені на гривню, становила 63 мільйони гривень (1999 р.: 64 мільйони гривень). Після грудня 2000 р. НБУ не проводив обміну карбованців на гривні. На даний час не прийнято остаточного рішення стосовно того, чи буде продовжуватися обмін.

14 Заборгованість перед МВФ

	2000 р.	1999 р.
Рахунки МВФ № 1 та № 2	9	13
Цінні папери, випущені в рахунок квоти	9 705	9 799
Використання кредиту Фонду		
- Програма стенд-бай	2 378	6 408
- Програма системної трансформації	6 388	5 093
- Програма розширеного фінансування	2 501	3 120
Всього заборгованості перед МВФ	20 981	24 433

Плата за користування кредитом Фонду нараховується за плаваючою процентною ставкою. Станом на 31 грудня 2000 р. процентна ставка становила 5,03% річних (1999 р.: 4,6% річних). Нараховані витрати за користування кредитом Фонду включено до нарахованих процентних витрат. Аналіз заборгованості перед МВФ за строками наведено в Примітці 26. Цей аналіз показує, що протягом одного року НБУ необхідно буде сплатити частину заборгованості загальною сумою 2 567 мільйонів гривень.

НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ

ПРИМІТКИ ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ - 31 ГРУДНЯ 2000 Р.

(Підготовлені у відповідності до Приміток 2 та 3, складені в мільйонах гривень)

15 Кредити, отримані НБУ

	2000 р.	1999 р.
Кредитна лінія ЄБРР для малих і середніх підприємств	437	562
Грант від KfW	-	35
Інші кредити, отримані від нерезидентів	11	33
Всього кредитів, отриманих НБУ	448	630

Сума 437 мільйонів гривень (1999 р.: 562 мільйони гривень) являє собою довгострокові кредити в доларах США, отримані в рамках кредитної лінії ЄБРР. Процентні витрати за цими кредитами нараховуються за ставкою LIBOR +1%.

Грант від Кредитної установи для відбудови, Франкфурт-на-Майні (KfW) було отримано для створення Німецько-українського фонду ("НУФ") підтримки малих та середніх підприємств. Станом на 31 грудня 1999 р. сума гранту відображалась у складі кредитів отриманих до моменту виконання всіх умов Договору про грант. В 2000 р. були здійснені всі юридичні заходи, необхідні для створення НУФ, і 19 квітня 2000 р. ретроспективно було визначено як дата початку діяльності НУФ. Кошти на рахунку НБУ, який вівся для цілей проекту, а також кошти гранту, повернуті банками-учасниками, було переведено на рахунок НУФ у відповідності до Договору про грант між НБУ та KfW. Відповідний залишок у розмірі 13 мільйонів німецьких марок (33 мільйони гривень за курсом на кінець року) включено до складу бюджетних та клієнтських рахунків.

Інші кредити, отримані від нерезидентів, включають суму кредиту на обладнання у розмірі 5 мільйонів гривень, отриманого від Світового банку в рамках Інституційної позики Уряду України. В березні 2001 року, після з'ясування статусу цієї заборгованості з Урядом, цей кредит було класифіковано як грант, що не підлягає поверненню, і списано на доходи.

Географічний аналіз та аналіз за валютами кредитів, отриманих НБУ, представлено в Примітці 25. Аналіз процентних ставок та строків погашення показано в Примітці 26.

16 Депозити вітчизняних банківських установ

	2000 р.	1999 р.
Депозити до запитання		
- в гривнях	3 401	2 055
- в іноземній валюті	19	3
Кошти, залучені за операціями "репо"	552	-
Строкові депозити в іноземній валюті	205	208
Депозити до запитання банків у процесі реєстрації		
- в гривнях	28	1
- в іноземній валюті	27	13
Всього депозитів вітчизняних банківських установ	4 232	2 280

Рахунки до запитання в гривнях включають суми обов'язкових резервів українських комерційних банків в НБУ на кореспондентських рахунках в НБУ, проценти за якими не нараховуються.

Аналіз депозитів вітчизняних банківських установ за валютами наведено в Примітці 25. Аналіз процентних ставок та строків погашення наведено в Примітці 26.

НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ

ПРИМІТКИ ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ - 31 ГРУДНЯ 2000 Р.

(Підготовлені у відповідності до Приміток 2 та 3, складені в мільйонах гривень)

24

17 Бюджетні рахунки та рахунки інших клієнтів

	2000 р.	1999 р.
Рахунки установ, що фінансуються з Державного та місцевих бюджетів	829	307
Рахунки Державного бюджету	69	282
Інші	81	41
Всього бюджетних рахунків та рахунків інших клієнтів	979	630

За всіма бюджетними рахунками та рахунками інших клієнтів проценти не нараховуються. Географічний аналіз та аналіз за валютами бюджетних рахунків та рахунків інших клієнтів наведено в Примітці 25. Аналіз за строками представлений у Примітці 26.

18 Нараховані процентні витрати та інші зобов'язання

	2000 р.	1999 р.
Нараховані процентні витрати:		
- за кредитами МВФ	78	112
- за іншими кредитами, отриманими НБУ	13	15
- за строковими депозитами вітчизняних банківських установ	7	1
Доходи майбутніх періодів (Примітка 8)	724	-
Поточні рахунки працівників	10	7
Інша кредиторська заборгованість	39	17
Всього нарахованих процентних витрат та інших зобов'язань	871	152

Географічний аналіз та аналіз за валютами нарахованих процентних витрат та інших зобов'язань наведено в Примітці 25. Аналіз за строками представлений у Примітці 26.

19 Грошові кошти та їх еквіваленти

Для цілей представлення звіту про рух грошових коштів до складу грошових коштів та їх еквівалентів включено такі залишки:

	Прим.	2000 р.	1999 р.
Авуари в СПЗ	5	1 354	342
Готівкова іноземна валюта	6	14	41
Депозити до запитання за мінусом коштів, які мають обмежений характер	6	901	3 293
Рахунки МВФ № 1 та № 2	14	(9)	(13)
Депозити до запитання вітчизняних банківських установ	16	(3 475)	(2 072)
Бюджетні рахунки та рахунки інших клієнтів	17	(979)	(630)
Інші		(8)	(5)
Всього грошових коштів та їх еквівалентів		(2 202)	956

Як зазначено в Примітці 3, в певних випадках порівняльні суми були скориговані для приведення їх у відповідність до змін у представленні інформації поточного року. Зокрема, це стосується компонентів грошових коштів та їх еквівалентів, де депозити до запитання в іноземних банках були скориговані для вилучення коштів, які мають обмежений характер і, таким чином, не можуть бути обернені на готівку протягом дня. Ця зміна у представленні інформації призвела до зменшення суми грошових коштів та їх еквівалентів за 31 грудня 1999 р. на 28 мільйонів гривень.

25

20 Чистий процентний та дисконтний дохід

	2000 р.	1999 р.
Процентні та дисконтні доходи		
Державні цінні папери	1 020	1 167
Кошти та депозити в іноземній валюті	330	198
Кредити, надані комерційним банкам та іншим позичальникам	130	66
Авуари в СПЗ	9	14
Інший процентний дохід	5	3
Всього процентних та дисконтних доходів	1 494	1 448
Процентні витрати		
Кредити від МВФ	(629)	(461)
Кредити від інших іноземних фінансових організацій	(47)	(33)
Депозити банків та рахунки клієнтів	(22)	(27)
Всього процентних витрат	(698)	(521)
Чистий процентний та дисконтний дохід	796	927

21 Комісійні доходи та витрати

	2000 р.	1999 р.
Комісійні доходи за послуги інкасації	62	56
Комісійні доходи за розрахункове обслуговування	35	27
Комісійні доходи за касове обслуговування	24	15
Інші	-	6
Всього комісійних доходів	121	104
Комісійні витрати за операціями з МВФ	(7)	(11)
Інші	(6)	(3)
Всього комісійних витрат	(13)	(14)
Чисті комісійні доходи	108	90

НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ

ПРИМІТКИ ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ - 31 ГРУДНЯ 2000 Р.

(Підготовлені у відповідності до Приміток 2 та 3, складені в мільйонах гривень)

22 Інші операційні доходи

	2000 р.	1999 р.
Доходи від продажу ювілейних монет та іншої продукції	70	78
Прибутки від реалізації активів	57	17
Інші доходи	38	32
Всього інших операційних доходів	165	127

Доходи від продажу іншої продукції включають продаж державним організаціям та іноземним контрагентам акцизних марок, банкнотного паперу, бюлетенів для голосування.

23 Загальні, адміністративні та інші операційні витрати

	2000 р.	1999 р.
Витрати на виготовлення банкнот, монет та іншої банківської продукції	(86)	(41)
Матеріали та послуги	(41)	(28)
Амортизація	(44)	(25)
Адміністративні та інші операційні витрати	(49)	(59)
Всього загальних, адміністративних та інших операційних витрат	(220)	(153)

Сума амортизації за 2000 рік не включає амортизацію в сумі 31 мільйон гривень (1999 р.: 22 мільйони гривень), що стосується основних засобів, які використовуються для виготовлення банкнот, монет та іншої банківської продукції, наприклад, ювілейних монет та акцизних марок. Ця частина амортизації в Примітці 11 включається до витрат на виготовлення банкнот, монет та іншої банківської продукції.

24 Резерви на покриття збитків

	Прим.	2000 р.	1999 р.
Кошти та депозити в іноземній валюті	6	-	(2)
Довгостроковий депозит у вітчизняному банку		97	(163)
Дохід за амортизованим дисконтом по ОВДП	7	215	(215)
Кредити, надані Уряду	8	(69)	-
Кредити, надані комерційним банкам та іншим позичальникам	9	(83)	(269)
Нараховані процентні доходи	10	(9)	(65)
Інші активи	12	(7)	3
Всього резервів на покриття збитків		144	(711)

НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ

ПРИМІТКИ ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ - 31 ГРУДНЯ 2000 Р.

(Підготовлені у відповідності до Приміток 2 та 3, складені в мільйонах гривень)

25 Управління фінансовим ризиком, географічний аналіз та валютний ризик

Управління фінансовим ризиком. Зобов'язання та активи НБУ головним чином визначаються характером статутних функцій НБУ, а не комерційними міркуваннями. Проте НБУ активно управляє своїми ризиками через застосування методик управління ризиками. Управління ризиками НБУ регулюється внутрішніми положеннями і контролюється Правлінням НБУ та Радою Банку. Правління НБУ, Рада Банку та відповідні робочі групи розглядають питання монетарної, інвестиційної та валютної політики НБУ і встановлюють ліміти для обсягу операцій та вимоги стосовно вибору контрагентів та інших операцій.

При виконанні своїх статутних зобов'язань НБУ наражається на підвищений фінансовий ризик стосовно вимог до Уряду України та розміщень коштів у вітчизняних та іноземних банках.

Географічний аналіз. Географічний аналіз активів та зобов'язань НБУ станом за 31 грудня 2000 р. представлено нижче:

	Україна	Країни ОЕСР	МВФ	Інші	Всього
Активи					
Монетарне золото	672	-	-	-	672
Вимоги до МВФ	-	-	11 068	-	11 068
Кошти та депозити в іноземній валюті	22	6 805	-	-	6 827
Довгостроковий депозит у вітчизняному банку	591	-	-	-	591
Державні цінні папери	10 126	-	-	-	10 126
Кредити, надані Уряду	10 657	-	-	-	10 657
Кредити, надані комерційним банкам та іншим позичальникам	306	-	-	-	306
Нараховані процентні доходи	26	16	-	-	42
Основні засоби	1 138	-	-	-	1 138
Інші активи	590	210	16	9	825
Всього активів	24 128	7 031	11 084	9	42 252
Зобов'язання					
Гроші, випущені в обіг	13 364	-	-	-	13 364
Заборгованість перед МВФ	-	-	20 981	-	20 981
Кредити, отримані НБУ	-	448	-	-	448
Депозити вітчизняних банківських установ	4 232	-	-	-	4 232
Бюджетні рахунки та рахунки інших клієнтів	977	2	-	-	979
Цінні папери власного боргу	2	119	-	-	121
Нараховані процентні витрати та інші зобов'язання	775	18	78	-	871
Всього зобов'язань	19 350	587	21 059	-	40 996
Чиста балансова позиція за 31 грудня 2000 р.	4 778	6 444	(9 975)	9	1 256

До залишків коштів у країнах ОЕСР (Організації Економічного Співробітництва та Розвитку) включено строкові депозити та депозити до запитання в Bank for International Settlements загальною сумою 5 988 мільйонів гривень, або 85% від загальної суми активів, розміщених у країнах ОЕСР.

НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ

ПРИМІТКИ ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ - 31 ГРУДНЯ 2000 Р.

(Підготовлені у відповідності до Приміток 2 та 3, складені в мільйонах гривень)

25 Управління фінансовим ризиком, географічний аналіз та валютний ризик (продовження)

Валютний ризик. Валютний ризик - це ризик понести збитки в результаті зміни курсів обміну іноземних валют. Станом на 31 грудня 2000 року НБУ мав такі валютні позиції:

	Грн.	Дол. США	СПЗ	Золото	Інші валюти	Всього
Активи						
Монетарне золото	-	-	-	672	-	672
Вимоги до МВФ	-	-	11 068	-	-	11 068
Кошти та депозити в іноземній валюті	-	5 154	-	377	1 296	6 827
Довгостроковий депозит у вітчизняному банку	-	591	-	-	-	591
Державні цінні папери	9 971	24	-	-	131	10 126
Кредити, надані Уряду	3 499	7 158	-	-	-	10 657
Кредити, надані комерційним банкам та іншим позичальникам	51	252	-	-	3	306
Нараховані процентні доходи	10	31	-	-	1	42
Основні засоби	1 138	-	-	-	-	1 138
Інші активи	216	1	222	-	386	825
Всього активів	14 885	13 211	11 290	1 049	1 817	42 252
Зобов'язання						
Гроші, випущені в обіг	13 364	-	-	-	-	13 364
Заборгованість перед МВФ	-	-	20 981	-	-	20 981
Кредити, отримані НБУ	-	442	-	-	6	448
Депозити вітчизняних банківських установ	3 981	184	-	-	67	4 232
Бюджетні рахунки та рахунки інших клієнтів	704	193	-	-	82	979
Цінні папери власного боргу	2	-	119	-	-	121
Нараховані процентні витрати та інші зобов'язання	29	744	78	-	20	871
Всього зобов'язань	18 080	1 563	21 178	-	175	40 996
Чиста балансова позиція	(3 195)	11 648	(9 888)	1 049	1 642	1 256
Позабалансова позиція						
Гарантії	-	8	-	-	1 225	1 233
Зобов'язання з кредитування	44	17	-	-	-	61
Акредитиви	-	1	-	-	14	15

Активи та зобов'язання в інших валютах, в основному, складаються з статей у ЄВРО, німецьких марках та швейцарських франках.

НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ

ПРИМІТКИ ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ - 31 ГРУДНЯ 2000 Р.

(Підготовлені у відповідності до Приміток 2 та 3, складені в мільйонах гривень)

26 Процентний ризик та ризик ліквідності

Процентний ризик. Процентний ризик НБУ виникає, переважно, в результаті вкладення коштів у фінансові інструменти за фіксованими процентними ставками в сумах та на терміни, які відрізняються від сум та термінів строкових депозитів комерційних банків та інших залучених коштів за фіксованими процентними ставками.

На практиці процентні ставки переважно встановлюються на короткий термін. Окрім того, процентні ставки, які згідно з контрактами фіксуються для активів та зобов'язань, часто змінюються за погодженням сторін для врахування поточних ринкових умов.

Середньозважені процентні ставки, які базуються на фактичних ставках щодо непогашених залишків за 31 грудня 2000 р., наводяться нижче в таблиці по основних валютах для монетарних фінансових інструментів, за якими нараховуються проценти. Цей аналіз було підготовлено на підставі середньозважених процентних ставок для різних фінансових інструментів згідно зі ставками, передбаченими контрактами станом на кінець року. Цей аналіз не включає фінансові інструменти, за якими проценти не нараховуються.

	Грн.	Дол. США	СПЗ	Золото	Інші валюти
Активи					
Авуари в СПЗ	-	-	4%	-	-
Строкові депозити в країнах ОЕСР	-	6%	-	1%	5%
Довгостроковий депозит у вітчизняному банку	-	-	-	-	-
Державні цінні папери	17%	8%	-	-	10%
Кредити, надані комерційним банкам та іншим позичальникам	13%	9%	-	-	8%
Зобов'язання					
Кредити МВФ	-	-	5%	-	-
Інші кредити, отримані НБУ	-	LIBOR+1%	-	-	11%
Строкові депозити вітчизняних банківських установ	13%	6%	-	-	4%

Ризик ліквідності. Ризик ліквідності визначається як ризик, що виникає, коли строки погашення активів та зобов'язань не співпадають, і організація може зазнати труднощів у залученні коштів протягом короткого періоду для виконання зобов'язань, які підлягають сплаті. Строки погашення активів та зобов'язань і спроможність заміни за прийнятною вартістю процентних зобов'язань після настання строку їх погашення є важливими чинниками оцінки ліквідності організації та її чутливості до змін процентної ставки та курсів обміну валют.

Проте, хоча центральні банки і можуть мати значний ризик ліквідності в іноземних валютах, характер операцій центрального банку навряд чи може призвести до значного ризику ліквідності в національній валюті.

Подана нижче таблиця показує активи та зобов'язання за строками погашення від дати балансу у відповідності до контрактів. Деякі з активів є більш довготерміновими за своєю природою. Приклади таких активів включають кредити та державні цінні папери, які часто реструктуризуються, відповідно, короткотермінові активи можуть реально мати довший строк. Позиція НБУ щодо ліквідності станом за 31 грудня 2000 року подана нижче.

30

НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ
ПРИМІТКИ ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ - 31 ГРУДНЯ 2000 Р.
(Підготовлені у відповідності до Приміток 2 та 3, складені в мільйонах гривень)

26 Процентний ризик та ризик ліквідності (продовження)

	До запитання та до 1 місяця	1- 3 місяці	3-12 місяців	Понад 1 рік	Строк погашення невизначений	Всього
Активи						
Монетарне золото	672	-	-	-	-	672
Вимоги до МВФ	1 354	-	-	-	9 714	11 068
Кошти та депозити в іноземній валюті	6 343	202	282	-	-	6 827
Довгостроковий депозит у вітчизняному банку	11	-	34	546	-	591
Державні цінні папери	-	-	13	10 113	-	10 126
Кредити, надані Уряду	-	-	-	10 657	-	10 657
Кредити, надані комерційним банкам та іншим позичальникам	3	74	66	157	6	306
Нараховані процентні доходи	17	16	6	-	3	42
Основні засоби	-	-	-	-	1 138	1 138
Інші активи	341	25	15	39	405	825
Всього активів	8 741	317	416	21 512	11 266	42 252
Зобов'язання						
Гроші, випущені в обіг	-	-	-	-	13 364	13 364
Заборгованість перед МВФ	69	566	1 932	8 709	9 705	20 981
Кредити, отримані НБУ	-	57	37	349	5	448
Депозити вітчизняних банківських установ	4 232	-	-	-	-	4 232
Бюджетні рахунки та рахунки інших клієнтів	979	-	-	-	-	979
Цінні папери власного боргу	2	-	-	-	119	121
Нараховані процентні витрати та інші зобов'язання	22	116	8	725	-	871
Всього зобов'язань	5 304	739	1 977	9 783	23 193	40 996
Чистий розрив ліквідності	3 437	(422)	(1 561)	11 729	(11 927)	1 256
Кумулятивний розрив ліквідності	3 437	3 015	1 454	13 183	1 256	-

27 Умовні та інші позабалансові зобов'язання і похідні фінансові інструменти

Похідні інструменти. В 2000 році НБУ не проводив значних операцій з похідними фінансовими інструментами, включаючи форвардні та опціонні контракти на купівлю та продаж іноземної валюти.

Зобов'язання, пов'язані з кредитуванням. До зобов'язань, пов'язаних з кредитуванням, відносяться зобов'язання з надання кредитів, акредитиви та гарантії.

Зобов'язання, пов'язані з кредитуванням, складаються з наступних статей:

	2000 р.	1999 р.
Гарантії надані	1 233	1 277
Зобов'язання з надання кредитів	61	62
Акредитиви	15	18
Всього зобов'язань, пов'язаних з кредитуванням	1 309	1 357

27 Умовні та інші позабалансові зобов'язання і похідні фінансові інструменти (продовження)

Гарантії загальною сумою 1 225 мільйонів гривень (1999 р.: 1 269 мільйонів гривень) НБУ надав у 1992 році у відповідності до постанови Верховної Ради, що надавала НБУ повноваження на видачу гарантій від імені Уряду України. Повноваження НБУ на видачу гарантій було припинено в березні 1993 року. З гарантій, виданих у 1992 році, залишилися чинними гарантії загальною сумою 474 мільйони німецьких марок (1999 р.: 593 мільйони німецьких марок) зі строками погашення в 2000-2003 рр. Ці гарантії не забезпечені гарантійними депозитами, і жодних резервів не було створено для визнання того факту, що НБУ може бути змушений виконувати зобов'язання боржників, які самі їх виконати не спроможні. Строк дії двох гарантій загальною сумою 67 мільйонів німецьких марок (172 мільйони гривень за курсом на кінець року) закінчився до 31 грудня 2000 року, і боржники виявилися неспроможними виконати свої зобов'язання; проте від НБУ не вимагали виконання зобов'язань за відповідними кредитами, оскільки ці кредити зараз реструктуризуються.

Зобов'язання з надання кредитів включають відкличні зобов'язання з надання кредитів за невикористаними залишками кредитних ліній загальною сумою 17 мільйонів гривень (1999 р.: 18 мільйонів гривень) в рамках кредитних ліній для підтримки малих і середніх підприємств, наданих НБУ міжнародною фінансовою організацією, що розподіляються НБУ між українськими комерційними банками. Решта зобов'язань з надання кредитів стосується стабілізаційної кредитної угоди з українським комерційним банком.

Більшість акредитивів відкрито від імені НБУ та покривається коштами, блокованими на рахунках в іноземних банках (див. Примітку 6).

Інвестиційні зобов'язання. В ході придбання акцій Чорноморського банку торгівлі та розвитку НБУ взяв на себе певні інвестиційні зобов'язання (Примітка 12). Станом на 31 грудня 2000 р. НБУ виконав інвестиційні зобов'язання по відношенню до свого внеску, проте 70% загальної суми взятих інвестиційних зобов'язань, 94 мільйони СПЗ, залишаються несплаченою часткою статутного капіталу. Майбутні здійснення платежів Національним банком стосовно інвестиційних зобов'язань на даний час є предметом обговорень з Урядом України.

Крім того, НБУ взяв на себе певні інвестиційні зобов'язання стосовно Німецько-Українського фонду ("НУФ") в ході придбання 31,25% його акцій. Загальна сума внесків, які повинен сплатити НБУ, становить 10 мільйонів німецьких марок, які повинні були бути сплачені до середини 2000 року. Проте станом на 31 грудня 2000 року НБУ здійснив внесок лише в розмірі 2 мільйони німецьких марок і, таким чином, у нього залишаються інвестиційні зобов'язання перед НУФ у розмірі 8 мільйонів німецьких марок (21 мільйон гривень за курсом на кінець року). На даний час питання подальшої сплати внесків залишається невирішеним.

Активи, надані під заставу. Як зазначено в Примітці 6, за станом на 31 грудня 2000 р. активи НБУ загальною сумою 75 мільйонів гривень (1999 р.: 214 мільйонів гривень) було надано під заставу для гарантування виконання зобов'язань за іноземними контрактами і блоковано під гарантії та акредитиви до сплати. Як зазначено в Примітці 7, державні цінні папери загальною сумою 552 мільйони гривень було надано під заставу за операціями "репо".

Зобов'язання щодо обміну карбованців. Станом на 31 грудня 2000 р. сума карбованців, які ще не обмінені на гривню, становила 63 мільйони гривень (1999 р.: 64 мільйони гривень). НБУ не проводив обміну карбованців на гривню після 29 грудня 2000 р. На даний час невизначено, чи продовжуватиме НБУ обмін карбованців на гривні.

Зобов'язання з капіталовкладень. Станом на 31 грудня 2000 р. НБУ мав зобов'язання з капіталовкладень, які стосувались придбання, будівництва та реконструкції основних засобів, на загальну суму 78 мільйонів гривень. Керівництво НБУ виділило необхідні кошти для виконання цих зобов'язань.

28 Справедлива вартість фінансових інструментів

Справедлива вартість являє собою суму грошей, на яку в даний час фінансовий інструмент можуть обміняти сторони, що добровільно здійснюють таку операцію, крім випадків вимушеного продажу або ліквідації. Справедлива вартість найкраще підтверджується існуючими ринковими цінами.

Оціночна справедлива вартість фінансових інструментів визначалася НБУ з використанням наявної ринкової інформації, якщо така існує, та відповідних методик оцінки. Проте для тлумачення ринкової інформації з метою визначення розрахункової справедливої вартості неодмінно потрібне суб'єктивне судження. Відповідно, розрахунки не завжди відповідають реальним сумам, за які НБУ міг би реалізувати фінансові інструменти на ринку. Як детальніше описано в Примітці 4, Україні властиві ознаки, характерні для ринкової економіки, що зароджується, зокрема мало місце значне зниження рівня активності на її фінансових ринках. Незважаючи на те, що керівництво використало наявну ринкову інформацію для визначення справедливої вартості фінансових інструментів, така ринкова інформація може не повністю відображати вартість, яка може бути реалізована за поточних обставин.

Керівництво вважає, що розрахувати справедливую вартість кредитів комерційним банкам та іншим позичальникам і строкових депозитів важко. В даний час торгівля цими інструментами на українських фінансових ринках не проводиться, і об'єктивна оцінка справедливої вартості неможлива. Нестабільність процентних ставок і курсів обміну значно впливає на справедливую вартість цих фінансових інструментів. Деякі фінансові установи не бажають надавати позики чи інвестувати в українські компанії, тим самим обмежуючи інформацію, яка могла би бути наявною для керівництва, щоб допомогти йому при здійсненні розрахунків справедливої вартості. Через ці фактори керівництво НБУ не вважає, що можна отримати об'єктивну основу визначення справедливої вартості кредитів, наданих комерційним банкам та іншим позичальникам, і строкових депозитів з достатнім рівнем надійності для надання змістовної інформації користувачам.

Для оцінки справедливої вартості інших фінансових інструментів НБУ використовувались такі методи та припущення.

Фінансові активи

Справедлива вартість певних фінансових активів, включаючи монетарне золото та кошти і депозити в іноземній валюті, приблизно дорівнює їх відповідній балансовій вартості у зв'язку з тим, що вони відображаються за поточною ринковою вартістю (монетарне золото) або у зв'язку з їх короткостроковим характером.

Справедлива вартість державних цінних паперів, деномінованих в іноземній валюті, визначалася з використанням цін котирунки на ринку українських зовнішніх боргових зобов'язань в аналогічній валюті, з аналогічними строками погашення та характеристиками доходності.

Оціночна справедлива вартість державних цінних паперів у національній валюті та кредитів, наданих Урядом, визначалась з використанням моделі, яка базується на дисконтуванні грошових потоків. Модель дисконтування грошових потоків враховує строки погашення, процентні ставки та оціночну ставку дисконтування. Оскільки визначення ставки дисконтування є суб'єктивним, керівництво використало декілька ставок дисконтування, в результаті чого були отримані декілька значень справедливої вартості для однієї й тієї ж категорії активів. Для цілей дисконтування грошових потоків застосовувались такі методики та припущення:

- Оціночна справедлива вартість державних цінних паперів, деномінованих у національній валюті, розраховувалась за методом дисконтування грошових потоків з використанням ставки дисконтування у розмірі процентної ставки для купонних облігацій, встановленої на 2001 рік (17%) для визначення вищого значення справедливої вартості, і ставки дисконтування у розмірі офіційної облікової ставки НБУ станом на 31 грудня 2000 року (27%) для розрахунку нижчого значення. Розрахунки грошових потоків базувались на припущенні, що середня ставка по купону буде близько 17%, як це було визначено на 2001 рік.

НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ

ПРИМІТКИ ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ - 31 ГРУДНЯ 2000 Р.

(Підготовлені у відповідності до Приміток 2 та 3, складені в мільйонах гривень)

28 Справедлива вартість фінансових інструментів (продовження)

Справедлива вартість кредитів, наданих Уряду, визначалася з використанням таких методик та припущень:

- Оціночна справедлива вартість кредитів, наданих Уряду в доларах США, розраховувалась за методом дисконтування грошових потоків з використанням ставки дисконтування в розмірі 11%, що є поточною ставкою купону за зовнішніми борговими цінними паперами України, деномінованими в доларах США, для розрахунку вищого значення. Для розрахунку нижчого значення використовувалась ставка дисконтування у розмірі 16%, що є процентною ставкою, яка свого часу була встановлена за зовнішніми борговими зобов'язаннями України, деномінованими в доларах США.
- Оціночна справедлива вартість кредитів, наданих Уряду в національній валюті, розраховувалась за методом дисконтування грошових потоків з використанням ставки дисконтування у розмірі процентної ставки для купонних облігацій, встановленої на 2001 рік (17%) для визначення вищого значення справедливої вартості, і ставки дисконтування у розмірі офіційної облікової ставки НБУ станом на 31 грудня 2000 року (27%) для розрахунку нижчого значення. Грошові потоки, які підлягали дисконтуванню, включають проценти в розмірі 5% за користування кредитами, починаючи з 2010 р.

В таблиці нижче наведено балансові суми та розраховані суми справедливої вартості фінансових активів, які не відображаються в балансі за їхньою справедливою вартістю.

	Строк погашення	Балансова вартість	Розрахункова справедлива вартість	
			Ринкова оцінка Вище значення	Нижче значення
Ринкова оцінка				
Вище значення				
Нижче значення				
Державні цінні папери				
- в ЄВРО	березень 2007 р.	132	102	102
- в доларах США	вересень 2003 р.	23	19	19
		155	121	121
Оцінка за методом дисконтування грошових потоків				
Вище значення				
Нижче значення				
- в національній валюті	2002-2010 рр.	9 971	8 514	6 213
Всього державних цінних паперів		10 126	8 635	6 334
Кредити, надані Уряду				
- в доларах США	2002-2009 рр.	7 158	4 516	3 767
- в національній валюті	2010-2035 рр.	3 499	390	127
Всього кредитів, наданих Уряду		10 657	4 906	3 894

Наразі не існує активного ринку торгівлі державними цінними паперами, деномінованими в національній валюті, також не проводиться торгівлі кредитами, наданими Уряду в національній валюті та в доларах США. Наведений вище аналіз є спробою показати ряд сум, в межах яких може обґрунтовано очікуватись значення справедливої вартості фінансового інструменту, а також розрахувати приблизний вплив застосування Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку (МСБО) до сум заборгованості Уряду.

Впливом застосування МСБО буде зменшення балансової вартості державних цінних паперів приблизно на 1 491 – 3 792 мільйонів гривень, а також зменшення балансової вартості кредитів, наданих Уряду, приблизно на 5 751 – 6 763 мільйони гривень. Як зазначалося вище, розрахунки оціночної вартості, яка буде відшкодована, базуються на певних припущеннях, і тому така інформація може не повністю відображати вартість, яка може бути реалізована.

Фінансові зобов'язання

Для монетарних зобов'язань, за винятком описаних вище, справедлива вартість приблизно дорівнює балансовій вартості.

НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ

ПРИМІТКИ ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ - 31 ГРУДНЯ 2000 Р.

(Підготовлені у відповідності до Приміток 2 та 3, складені в мільйонах гривень)

28 Справедлива вартість фінансових інструментів (продовження)

Вважається, що справедлива вартість грошей, випущених в обіг, дорівнює їх номінальній вартості, відображеній у фінансовій звітності.

Припускається, що справедлива вартість депозитних зобов'язань без визначеного строку погашення дорівнює їх балансовій вартості (номінальній сумі). Залишки в іноземній валюті були перераховані за відповідними курсами обміну на кінець року.

29 Операції з пов'язаними сторонами

Залишки за операціями з пов'язаними сторонами, за винятком тих, що відносяться до рахунків Уряду України, описаних у Примітці 4, не є суттєвими для цієї фінансової звітності. НБУ надає кредити та залучає депозити від Укресімбанку та Ощадного банку (Державний ощадний банк України), обидва з яких є пов'язаними сторонами у зв'язку з тим фактом, що обидва є державними банками.

30 Концентрація активів та зобов'язань

Після вилучення із суми активів квоти в МВФ у розмірі 9 714 мільйонів гривень (1999 р.: 9 812 мільйонів гривень) станом на 31 грудня 2000 р. приблизно 64% (1999 р.: 68%) загальної суми активів НБУ складалось із заборгованості з боку Уряду України та цінних паперів, випущених Урядом України. Приблизно 36% (1999 р.: 51%) загальної суми зобов'язань (після вилучення суми квоти) НБУ станом на 31 грудня 2000 р. було представлено заборгованістю перед МВФ.

31 Вивірка суми чистих іноземних активів, відображених у фінансовій звітності, із сумою Чистих міжнародних резервів

В рамках програми МВФ НБУ готує звітність щодо розрахунку Чистих міжнародних резервів ("ЧМР"). Нижче показано вивірку суми міжнародних резервних активів та зобов'язань, відображених у балансі НБУ за 31 грудня 2000 року, із сумою ЧМР.

	Прим.	31 грудня 2000 р. Млн. гривень	31 грудня 2000 р. Млн. доларів США
Міжнародні резервні активи			
Монетарне золото		672	124
Авуари в СПЗ	5	1 354	248
Кошти та депозити в іноземній валюті		6 827	1 256
Мінус суми, які виключаються з ЧМР:			
- депозити до запитання в українських банках	6	(8)	(1)
- рахунки спеціального призначення	6	(146)	(27)
- строкові депозити українських комерційних банків у іноземній валюті	16	(205)	(38)
- активи, надані під заставу	27	(75)	(14)
- строкові депозити в банківських металах, крім золота	6	(395)	(72)
Міжнародні зобов'язання			
Депозити нерезидентів до запитання в іноземній валюті		(2)	-
Використання кредиту Фонду	14	(11 267)	(2 074)
Чисті міжнародні резерви		(3 245)	(598)